

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

1745
mms

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 70, ал. 1 от ПОДНС внасяме законопроект за изменение и допълнение на Закона за чужденците в Република България с мотиви към него и предварителна оценка на въздействието, съгласно методологията – приложение към ПОДНС.

Моля, законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване съгласно установения ред.

ВНОСИТЕЛИ:

- Виктор Тасан Насър
- Искрен Илиев
- Ренеция Огнянова Нецова-Ангова
- Игор Василев Кочев
- Атанас Димитров Митрев
- Христо Симеонов Симеонов
- Милио Асенов Пенев
- Деница Димитрова Симеонова
- Александра Стефанова Димитрова
- Александар Кимань Рачиниц
- Венцислава Милова Любенова
- Ганча Сабва Георгиев
- Николай Георгиев Аниов

Апрель 1891
Ван Дампфол
Бангунанан Парел
Гондариен Горе
Сумалема Ванпандол.

Марси Дампфол
Ванно Ванпандол

Закон за изменение и допълнение на Закона за чужденците в Република България

(обн., ДВ, бр. 153 от 1998 г.; изм., бр. 70 от 1999 г., бр. 42 и 112 от 2001 г., бр. 45 и 54 от 2002 г., бр. 37 и 103 от 2003 г., бр. 37 и 70 от 2004 г., бр. 11, 63 и 88 от 2005 г., бр. 30 и 82 от 2006 г., бр. 11, 29, 52, 63 и 109 от 2007 г., бр. 13, 26, 28 и 69 от 2008 г., бр. 12, 32, 36, 74, 82, 93 и 103 от 2009 г., бр. 73 от 2010 г., бр. 9 и 43 от 2011 г., бр. 21 и 44 от 2012 г., бр. 16, 23, 52, 68, 70 и 108 от 2013 г. и бр. 53 от 2014 г., бр. 14, 79 и 80 от 2015 г. и бр. 15, 33, 97, 101 и 103 от 2016 г., бр. 97 от 2017 г., бр. 14, 24, 56, 77 от 2018 г., бр. 1 и 24 от 2019 г., изм. Бр.17, бр.28, бр.44, бр.60, бр.89 и ДВ. бр.98 от 2020г., изм. и доп. ДВ бр.21 от 2021 г., изм. ДВ. бр. 22 от 18 март 2022 г.)

§1. Член 24п се променя по следния начин:

а) В ал. 1 думата “министерството” се заменя с “министъра”; думите “и след издаване на визата за дългосрочно пребиваване са станали съдружници или акционери в българско търговско дружество, и които притежават не по-малко от 50 на сто от капитала на дружеството, чийто предмет на дейност е заявеният при издаване на удостоверение” отпадат и се заменят с “притежават достатъчно средства за издръжка в страната, в размер, не по-малък от минималната месечна работна заплата за срока на пребиваване на територията на Република България, и имат задължителна здравна застраховка за срока на пребиваване съгласно законодателството на Република България”.

б) Създава се нова ал. 2:

“(2) В едномесечен срок от издаване на разрешението по ал. 1 чужденецът трябва да е станал едноличен собственик на капитала или съдружник или акционер, притежаващ не по-малко от 10 на сто от капитала в българско търговско дружество, чийто основен предмет на дейност е заявеният при издаване на удостоверението за високотехнологичен и/или иновативен проект.”

в) Създава се нова ал. 3:

“(3) Удостоверението за високотехнологичен и/или иновативен проект се издава от министъра на иновациите и растежа или оправомощено от него лице, по предложение на експертен съвет към него и важи до отнемането му или доброволен отказ на чужденеца от него.”

г) Създава се ал. 4:

“(4) За издаване на удостоверение за високотехнологичен и/или иновативен проект чужденецът подава по електронен път в Министерството на иновациите и растежа заявление на български или английски език, към което прилага документите, посочени в наредбата по ал. 6. Не повече от четирима чужденци имат право да кандидатстват за издаване на удостоверението с общ високотехнологичен и/или иновативен проект.”

д) Предишната ал. 2 се променя на ал. 5, като думите “неизпълнение на изискванията за издаване на удостоверението” отпадат и се заменят с “отнемане на удостоверението”, в края след думата “пребиваване се добавя “в 3-дневен срок от установяване на промяната”.

е) Предишната ал. 3 се променя на ал. 6, като думите „издаване, удължаване и отнемане на удостоверението за високотехнологичен и/или иновативен проект се определят с наредба на Министерски съвет“ се заменят с „издаване и отнемане на удостоверението за високотехнологичен и/или иновативен проект, включително и устройството и дейността на експертния съвет по ал. 3 се определят с наредба на министъра на иновациите и растежа”.

ж) Създава се ал. 7:

“(7) Разрешение за продължително пребиваване могат да получат и членовете на семейството на чужденец по ал. 1 на основание чл. 24, ал. 1, т. 13 за срока на разрешението за пребиваване на чужденеца, ако отговарят на условията по чл. 24, ал. 2.”

§2.. В Допълнителните разпоредби към Закона за чужденците в Република България се създават точки 22, 23 и 24:

22. “Високотехнологичен проект” е проект, който предвижда осъществяване на основната икономическа дейност в един от следните раздели, съгласно Класификатора на икономическите дейности (КИД 2008)

Код по КИД Икономическа дейност

№ Високотехнологични производства

C21 Производство на лекарствени вещества и продукти

C26 Производство на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти

Високотехнологични услуги с интензивно използване на знания

J59 Производство на филми и телевизионни предавания, звукозаписване и издаване на музика

J60 Радио- и телевизионна дейност

J61 Далекосъобщения

J62 Дейности в областта на информационните технологии

- J61 Далекосъобщения
- J62 Дейности в областта на информационните технологии
- J63 Информационни услуги
- M72 Научно-изследователска и развойна дейност

23. "Иновативен проект" е проект, е проект, който осигурява иновативност и пазарна приложимост на съответната иновация, изпълнявайки поне едно от следните условия:

- иновацията е защитена с валиден патент за изобретение;
- иновацията е защитена с валидно свидетелство за регистрация на полезен модел;
- иновацията е защитена с валидно свидетелство за регистрация на промишлен дизайн;
- предлаганата иновация представлява новост на световния/европейския пазар и превъзхожда алтернативните решения.

24. "Експертен съвет" е консултативен орган към министъра на иновациите и растежа, който орган дава становища по:

- а) представени проекти, кандидатстващи за издаване на удостоверение за високотехнологичен и/или иновативен проект;
- б) искания за внасяне на промени в одобрени проекти;
- в) представени отчети за дейността на чужденци, на които са издадени удостоверения за високотехнологичен и/или иновативен проект.

§3. В Преходните и заключителни разпоредби към Закона за чужденците в Република България се създава нова заключителна разпоредба:

Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЧУЖДЕНЦИТЕ В
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

(ОБН. - ДВ, БР. .... ОТ ..... Г.)

§ ... (В сила от ..... г.) Министърът на иновациите и растежа издава наредбата по чл. 24п, ал. 6 в съответствие с този закон в тримесечен срок от влизането му в сила.

Вносители:

Виктор Гасан Насери
Иврил Милев
Венелия Огнянова Цецова-Антова
Иван Василев Колев
Ангелия Димитров Михайлов

Христо Симеонов Симеонов

Милио Асенов Пенев -

Хенрица Димитрова Симеонова

Александър Симеонов Милев

Александър Хималев Рахмиев

Венцислава Милева Любенова

Ратика Василев Георгиев

Николай Георгиев Анилов

Христо Иванов

Влат Димитров

Владислав Панчев

Антонин Грозев

Симеон Димитров

Марта Димитрова

Иван Димитров

МОТИВИ

към Закон за изменение и допълнение на Закона за чужденците в Република България

1. Причини, които налагат приемането на законопроекта

С настоящите предложения за изменения и допълнение в Закона за чужденците в Република България и правилника за прилагане към него се предлага приемането на промени, целящи актуализиране и прецизиране на разпоредбите на закона, които уреждат получаването на разрешение за продължително пребиваване в страната въз основа на издадено удостоверение за високотехнологичен и/или иновативен проект, наречен “Стартъп виза”, сред които:

- Актуализация на условията и реда за получаване на разрешение за продължително пребиваване въз основа на издадено удостоверение за високотехнологичен и/или иновативен проект, наречен “Стартъп виза”;
- Създаване на ефективни механизми за проверка наличието на основание за получаване на разрешение за продължително пребиваване в хипотезата на чл. 24п, ал. 1 от Закона за чужденците в Република България;
- Създаване на възможност за членовете на семейството на притежател на разрешение за продължително пребиваване на основание чл. 24п, ал. 1 от Закона за чужденците в Република България, да получат разрешение за пребиваване в страната за срока на пребиваване на титуляра.

Съществена част от предложените нови моменти попълват настоящи нормативни празноти, които създават пречки за ефективно прилагане на закона в тази му част. Предвижда се удостоверението за високотехнологичен и/или иновативен проект да се издава от министъра на иновациите и растежа, с оглед същността и нуждите, които обслужва това удостоверение. Установяват се нови задължения за чужденците да докажат, че разполагат с достатъчно средства за издръжка за срока на престоя си в Република България, както и че същите имат задължителна здравна застраховка за същия срок. Едновременно с това се поставя и изискване за регистрация като съдружник или акционер в българско търговско дружество в едномесечен срок от получаване на разрешението за пребиваване. Изрично се поставя изискване за представяне на доказателства във всички случаи. Стриктното спазване на новите условия се гарантира чрез създаване на възможност за отнемане на удостоверението за високотехнологичен и/или иновативен проект при неизпълнението им, като отнемането на удостоверението ще доведе и до отпадане на основанието за пребиваване на чужденеца в страната ни.

2. Целите, които се поставят с приемането на законопроекта:

Основната цел на предложените изменения и допълнения е оптимизиране и реформиране както на самата процедура по издаване на удостоверение за високотехнологичен и/или иновативен проект, наречено “Стартъп виза”, така и на следващите от нея условия за получаване на разрешение за продължително пребиваване в тази хипотеза.

Приемането на работеща процедура за стартърп визата поставя България на световната стартърп сцена и дава възможност на страната да се състезава, на равни начала, с другите страни за привличане на бизнес и талант в нашата страна. Никой чужденец не би могъл да мисли за правенето на иновативен технологичен бизнес в България, ако уреждането на статута му е съпроводено със законови неуредици и дълга и тромава административна процедура. Наличието на ясна, бърза и ефективна процедура по получаване на стартърп виза е нещо, което всеки чуждестранен предприемач търси, когато отива в някоя друга страна и когато тази процедура съществува това е знак, че за съответната страна стартърпите са важни и се работи за подобряване на средата за тях.

Отделно от горното, важно е да се отбележи и че увеличението на броя стартърп компании в България несъмнено ще доведе и до добиване на ценен ноу-хау (know-how) от успешните стартърп екосистеми извън страната. Българските предприемачи все още имат сериозен дефицит на: а) умения за продажби, както на корпоративно ниво, така и на крайни клиенти; б) умения за излизане на нови пазари; в) достъп до ментори; г) достъп до т.н. бизнес ангели; г) достъп до талант; д) ноу-хау за конкретни индустрии с висока добавена стойност.

Въвеждането на работеща законова процедура, която привлича граждани на трети страни и впоследствие инвестиции в регистрирани в България дружества, развиващи продуктите и услугите с висока добавена стойност, ще нареди страната до други страни-членки като Холандия, Франция, Естония, Финландия, Дания, Испания, Ирландия и други, като една от най-желаните дестинации за развиване на бизнес и релокация на хора.

В контекста на войната в Украйна и трайните последиците от нея, приемането на работеща процедура за Стартърп виза е отговор и на наплива от бизнес ориентирани хора, които идват към страната. Освен бежанци от Украйна към България идват все повече хора от Молдова, Беларус и Русия, които искат да прехвърлят бизнеса си тук. Най-често това е технологичен бизнес и когато е в по-начална фаза от своето развитие, се третира като стартърп компания. Липсата на работеща процедура за получаване на стартърп виза в момента затваря вратата за тези работодатели, които сами имат желание да бъдат в България и да помогнат на нашата икономика и ги насочва към други държави.

За реализиране на заложените със законопроекта цели се предлага да се изменени и допълни Закона за чужденците в Република България като се въведат нови текстове на чл. 24п, структурирани в седем алинеи. Ведно с промените в закона се предвижда допълнение в Правилника за прилагане към същия закон с цел запълване на нормативна празнина при процеса по кандидатстване за разрешение за пребиваване въз основа на издадена стартърп виза.

В алинея първа на чл.24п от законопроекта са залегнали изискванията към всеки чужденец, който желае да получи разрешение за пребиваване на основание издадена стартърп виза. Изрично е предвидено, че стартърп визата се издава от министъра на иновациите и растежа по смисъла на ресорната принадлежност на подобен документ. Вменени са и изисквания към чужденеца да докаже наличието на достатъчно средства за издръжка за срока на пребиваване, както и валидна здравна застраховка. Тези изисквания са поставени с цел да се избегне ненужно натоварване на българската здравна и социалноосигурителна система.

Алинея втора въвежда условие за чужденецът да се регистрира като съдружник/акционер/едноличен собственик на капитала в българско търговско дружество, чийто предмет на дейност е заявеният при издаване на удостоверението за

високотехнологичен и/или иновативен проект. Това условие минимизира риска от това, чужденецът да развива своя проект в България без да официално да извършва търговска дейност и произтичащите от това други задължения (напр. плащане на данъци, подаване на финансови отчети и т.н.).

В следващите алинеи трета и четвърта се посочват основните параметри по издаването на стартър визата - органът, който я издава, проверката на чиято база се издава и уредба на процеса на кандидатстване. Проектът предвижда и приемане на подзаконова уредба - наредба, която да регламентира условията и реда за издаване и отнемане на удостоверение за високотехнологичен и/или иновативен проект, наречено "стартър виза".

Едновременно с горното, законопроекът поставя и ограничение за броя чужденци - до четири лица, които могат да получат стартър виза, съответно разрешение за пребиваване с един общ високотехнологичен и/или иновативен проект. По този начин се неутрализира рискът от злоупотреби с този механизъм за миграция в България.

Проектът предвижда и метод за проверка и контрол на лицата, които са получили разрешение за пребиваване въз основа на издадена стартър виза. В случай че стартър визата бъде отнета от министъра на иновациите и растежа, то впоследствие се отнема и самото разрешение за пребиваване на чужденеца, като по този начин се премахва опасността на територията на страната да пребивават лица, които нямат законно основание.

Изрично е предвидена и възможност за т. нар. "събиране на семейство" в алинея седма от проекта по аналогичен начин с другите подобни текстове в Закона за чужденците в Република България.

На следващо място, в Допълнителните разпоредби на ЗЧРБ се създават точки 22, 23 и 24, които дефинират непознатите за закона понятия "високотехнологичен проект", "иновативен проект" и "експертен съвет".

В заключение в Преходните и заключителни разпоредби на ЗЧРБ се поставя задължение за Министерството на иновациите и растежа да приеме наредбата за издаване и отнемане на удостоверение за високотехнологичен и/или иновативен проект в рамките на 3 месеца от влизане в сила на променения чл. 24п.

3. Финансови средства, необходими за прилагането на новата уредба

Не се предвижда нужда от отпускане на финансови и други средства от държавния бюджет за прилагане на новата уредба.

4. Очаквани резултати от прилагането на новата уредба

Със законопроекта се очаква да се създаде по-голяма гъвкавост и достъпност при получаването на разрешение за пребиваване въз основа на издадена стартър виза, без да им се създават допълнителни административни пречки за чужденците-предприемачи, което ще направи България привлекателна дестинация за развиване на бизнес, привличане на инвестиции и трайно установяване на хора (борба с демографската криза).